

Grafisk ordbog

1

1+0 farver

Når der bliver trykt med én farve på én side af tryksagen.

1+1 farver

Når der bliver trykt med én farve på både forsiden og bagsiden af tryksagen. 2+1 indikerer at der bliver trykt med to farver på både forside og 1 farve på bagsiden osv.

2+0 farver

Når der bliver trykt med to farver på én side af tryksagen.

2+2 farver

Når der bliver trykt med to farver på både forsiden og bagsiden af tryksagen.

3+0 farver

Når der bliver trykt med tre farver på én side af tryksagen.

3+3 farver

Når der bliver trykt med tre farver på både forsiden og bagsiden af tryksagen.

4+0 farver

Når der bliver trykt med fire farver på én side af tryksagen. Også en angivelse af, at der er tale om CMYK-farver.

4+4 farver

Når der bliver trykt med fire farver på både forsiden og bagsiden af tryksagen. Også en angivelse af, at der er tale om CMYK-farver på begge sider.

A

Adobe Distiller

Se under "Distiller"

Adobe Illustrator

Se under "Illustrator".

Adobe InDesign

Se under "Indesign".

Adobe Photoshop

Se under ”Photoshop”

A-formater

A0: 84,1 x 118,9 cm

A1: 59,4 x 84,1 cm

A2: 42 x 59,4 cm

A3: 29,7 x 42 cm

A4: 21 x 29,7 cm

A5: 14,85 x 21 cm

A6: 10,5 x 14,85 cm

Analog kopi

En analog kopi er en kopi af en fysisk kopi, print eller original.

B

Beskæring (bleed)

Er der tryk helt ud til kanten på tryksagen, bør dette gå 3 mm. ud over kanten på hele dokumentet for at undgå en evt. hvid kant efter trykningen.

Bestrøget papir

Overfladebehandlet papir som er påført en bestrygning, der fremhæver selve trykket - fås både som mat eller blank.

Billedmanipulation

Elektronisk ændring af billeder eller fotografier.

Bitmap

Et billede oprettet ud fra en serie af små prikker, hvor bestemte kvadrater er udfyldt for at forme figurer og streger. Bitmaps kan i modsætning til vektorgrafik ikke skaleres uden tab af kvalitet. Filformatet bmp indeholder ingen kompression modsat f.eks. jpeg-formatet.

Bleed

Det område som er uden for formatet, men skal bruges når tryksagen skal skæres til. Se også under ”Beskæring”.

Bmp

Filformatet når man gemmer bitmap-billeder.

Bukkelinie

Se under ”Bukkestrøg”.

Bukkestrøg

Rille i papir eller karton, der sikrer korrekt falsning af kraftigere materialer. Produceres med rillehjul eller med et metalbukkejern.

C

CMYK

Betegnelsen for de fire farver, der anvendes til 4-farvetryk: cyan, magenta, yellow og key-color (sort). CMYK er det mest brugte system indenfor tryk og print.

Alle farver inden for CMYK-skalaen angives i procenter af hver af de fire CMYK-farver, f.eks. rød:

Cyan = 15%

Magenta = 100%

Yellow = 100%

Black = 0%

Coated paper

Se under "bestrøget papir"

Cropmarks

Se under "skæremærker".

D

Desk Top Publishing – DTP

Opsætning af tryklare filer inden turen går til trykkeriet.

Digitaltryk

Digital printproduktion på moderne printere. Velegnet til små og mellemstore oplag.

Distiller

Program fra Adobe, der hjælper til at danne pdf-filer ud fra postscript- eller eps-filer.

Distribution

Forsendelse, pakning og udbringning af fysiske tryksager.

DPI

Dots per inch eller punkter per tomme. Billeder der skal i trykken skal helst have en dpi på 300 - billeder på internettet kan til sammenligning nøjes med 72 dpi.

E

Efterbehandling

Efterbehandling af tryksager kan bl.a. bestå af indbinding, laminering, opklæbning og skæring.

Eps-fil – encapsulated postscript fil

Filformat til vektorbaserede filer.

F

Falsning

Foldning af trykarket. Foretages som regel i falsemaskiner.

Farveprint

Digital printproduktion på moderne printere i 4 farver.

Filmudkørsel

Tidligere brugte man film til at lave trykplader af.
Nu bruger man CTP - Computer To Plate.

Folder

Tryksag med kun ét ark der er falset.

Fugtgummiering

Flyer

Tryksag på kun ét ark med tryk på én eller begge sider.

Folieskæring

Konturskåret folie.

FTP Server

File Transfer Protocol. En server med adgangskode, som bruges til udveksling af datafiler.

G

Glittet papir

Papir som presses igennem et system af opvarmede stålvalser eller ståplader, hvorved papiroverfladen bliver glat. Selve papiret bliver styrket og får bedre trykegenskaber.

Gramvægt

Angivelse af et ark papirs vægt i gram pr. m². Et typisk stykke brevpapir er 80-90 g.

Gloss coated

Se under "Glittet".

H**Hæfter**

Flersidede tryksager med hæfteklammer i ryggen. Slutformatet kan f.eks. være A5, A4 eller A3.

I**Illustrator**

Adobe Illustrator er et vektorbaseret tegneprogram, udviklet af Adobe. Anvendes f.eks. til illustration og rentegning af logoer.

Indesign

Et populært layoutprogram fra softwarekoncernen Adobe. Programmets primære funktion er at arrangere tekst, illustrationer og andre grafiske virkemidler til tryk.

J**Jpeg**

Filformat der normalt bruges til fotos.

K**Kachering**

En belægning af tryksagen med et tyndt lag plastik, som sikrer en smudsafvisende overflade og giver et eksklusivt præg.

Karton

Konstrueret af flere lag papir for at øge dets styrke.

Klistermærker

Generelt udtryk for udstansede mærker med klæb på bagsiden til opsætning på diverse materialer. Se også labels eller etiketter.

Kuvertering

Når breve, tryksager og evt. andre emner indstikkes i kuvert.

L

Labels

Generelt udtryk for udstansede klistermærker i diverse formater opsat på A4 ark.

Lak

En beskyttelseslak som påføres papiret efter eller samtidig med trykningen. Der findes flere former, hvor de mest anvendte er tryklak eller vandlak.

Laminering

En folie der beskytter tryk- og printprodukter og samtidig giver en høj finish.

Layout

Placering og arrangering af tekst, illustrationer og andre grafiske virkemidler.

Løsblade

Løsark med tryk på 1 eller 2 sider.

M

MAC

En Macintosh-computer, der adskiller sig fra PC'en ved bl.a. at bruge et andet styresystem, og ved at afvikle programmerne på en anden måde.

O

Offsettryk

En trykmetode, hvor trykket først overføres fra en plade til en gummidug, som derefter overfører trykket til papiret. Offsettryk er god til store og mellemstore oplag, og giver en præcis og ensartet farveangivelse.

Omslag

Omslagsmapper er ofte trykt på karton eller andet med en høj gramvægt.

Oplag

Et udtryk for hvor mange der skal trykkes af hver original.

Opløsning

Et pixelbaseret billedes opløsning måles i ppi (pixels per inch).

P**Pantonefarver**

Pantone er et farvesystem der benyttes ved tryk. Pantonefarver er specialfarver og spænder fra "almindelige" farver til farver der ikke kan gengives i cmyk som f.eks. neon- og metalfarver. Pantonefarver anvendes ofte til logoer, så man har en ren farve og dermed undgår raster som i et firefarvetryk (CMYK).

PDF

Portable Document Format. Dette format bruges til at komprimere forskellige typer dokumenter og kan anvendes af alle computere. Fordelen er, at man kan "låse" dokumentet, så det ikke kan redigeres. En PDF fil kan genereres til mange forskellige formål, heriblandt trykklare filer indeholdende de rigtige egenskaber.

Perforering

En stiptet gennemskæring af papir, der bl.a. bruges ved indbetalingskort og lignende.

Photoshop

Et avanceret billedbehandlingsprogram fra Adobe. Pixelbaseret.

Portfals

En foldemetode, hvor papiret foldes ind mod midten fra både venstre og højre side.

PPI

Som DPI. Her er der blot tale om den måleenhed der bliver brugt på et digitalt billede / på skærmen.

Prepress

En betegnelse for den aktivitet der ligger til grund før en tryksag er klar til at gå i trykken.

Preprint

Se "Prepress". Her er der blot tale om print i stedet for tryk.

Print

En digital kopi, hvor inputtet er digitalt frem for analogt. Se også "Analog kopi".

Printformat

Det format et print bliver printet i, f.eks. A4.

R

Raster

Når en farve i dokumentet gøres gennemsigtig. Bruges især til vandmærker på f.eks. brevpapir.

Rentegning

Opsætning af vektorgrafik efter en skitse.

RGB farver

En betegnelse for de tre farver (Red, Green & Blue) der anvendes ved skærmvisning. Disse farver kan der ikke trykkes efter.

Rulle-fals

Når papiret foldes så siderne lukkes ind omkring hinanden.

S

Scanning

En digitalisering af originalmateriale fra analog form, f.eks. fotografier i papirform, der skal lægges ind på pc'en.

Skæremærker

De mærker der sættes på den færdige og trykklare opsætning, så trykkeriet har noget præcist at skære efter, når de printer på større ark.

Den engelske betegnelse er "cropmarks" og "cutmarks".

Spiralindbinding

En indbindingsmetode hvor der udstanses huller i venstre side af bogens ark, hvorefter en metalspiral monteres på.

Spotfarver

En farve, der ikke farvesepareres, og derved ikke kan opnås ved tryk i CMYK. Denne specialfarve er oftest en Pantone-farve (PMS). Se også "Pantonefarver".

Stanseform

Bruges til udstansning af trykarket i figurer og former og lignende. Formen er oftest opbygget i krydsfiner, der udskæres ved hjælp af laser-teknik, og isættes skærestreger/knive, som kan gennemtrænge papiret

T

Tværformat

Det rektangulære mål hvor højde er mindre end bredde. For eksempel A4 tværformat - 29,7x 21cm.

TIFF

Tagged Image File Format. Et populært filformat til pixelbaserede billeder. Den fylder mindre end en EPS-fil.

Tryklak

Se under "lak"

U

Ubestrøget papir

Papir som ikke er bestrøget (se under "bestrøget").

Upload

Et udtryk for transport af filer fra egen computer til en anden computer. Upload kan bl.a. ske ved hjælp af et FTP program.

Udstansning

Ved hjælp af en stanseform, formskæres emnet. Som supplement til stanseform anvender vi digital formskæring, der gør formskæring muligt og økonomisk overkommeligt i små oplag og dummieproduktioner.

V

Vandlak

Se under "lak".

Vektorgrafik

En illustration eller logo, der som regel er lavet i Illustrator eller Indesign. Ved markering af grafikken vil man se en masse små prikker rundt om, der indikerer at den kan forstørres i det uendelige til forskel for eksempel et jpg-billede, der vil forvrænges ved forstørrelse.

Vektorgrafik kan gemmes i eps-, ai- eller pdf-format.

Z

Zig-zag fals

Når papiret foldes som en harmonika.